

Ledenorgaan
van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk werk
'HUMANITAS'

No. 1 - 10de jaargang - januari 1961

Redactie:

T. v. Grootheest en C. M. Swiebel
Redactie-secretaris: mej. Ch. A. Loen

Administratieadres:

J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam-Z.,
telefoon 712051,
postgiro 582000.

VAN MENS TOT MENS

Over 1960

Het is gebruikelijk 'bij het begin van het nieuwe jaar eens even een terugblik te werpen op het jaar dat achter ons ligt.' U zult deze zinsnede in deze tijd wel herhaaldelijk zijn tegengekomen en het zal u verwonderen noch verbazen, dat aan deze terugblikkerij ook in Van Mens tot Mens een plaats wordt ingeruimd. Maar eerst wil de redactie u van deze plaats (ook alweer zo'n vaste uitdrukking) een voorspoedig 1961 toewensen. Mocht het, onverhoopt, toch anders uitvallen, dan weet u dus dat het niet aan ons ligt.

Heeft 1960 voor Humanitas veel opzienbarends opgeleverd? Neen, eigenlijk niet. Zeker, het Rolot-Kabaal ligt ons nog vers in het geheugen, maar dat was van voorbijgaande aard, de 4 ton netto-opbrengst is dat zelfs ook. Maar verder was er wat het werk aangaat niet veel dat direct tot de verbeelding spreekt. Dit wil echter niet zeggen, dat er niets tot stand zou zijn gebracht. Ten eerste heeft het bestaande werk in verschillende afdelingen zich behoorlijk uitgebreid en daarnaast zijn er nieuwe activiteiten tot ontwikkeling gebracht.

De verandering echter, die in 1960 meer en meer zichtbaar geworden is, is de vergrote activiteit van de verschillende gewestelijke centra van Humanitas. Nu aan verschillende van deze centra functionarissen zijn verbonden, komt het werk, dat door de besturen wordt verricht, veel meer tot zijn recht. Het is niet toevallig dat in 1960 een conferentie werd belegd met de besturen van de gewesten. En uit de daar aan de orde gestelde vragen is duidelijk gebleken, hoezeer deze besturen bij de opbouw van Humanitas betrokken zijn geraakt. Het valt te verwachten dat dit in de naaste toekomst nog zal toenemen. Vanzelfsprekend verloopt een dergelijke, voor onze vereniging toch wel ingrijpende, wijziging in de organisatiestructuur niet geheel zonder problemen, of misschien is het beter te spreken van probleempjes. Het is daarom goed, dat in een tweede bijeenkomst, die in het voorjaar van 1961 zal plaatsvinden, over een en ander van gedachten kan worden gewisseld.

Te betreuren valt het, dat de minister van Justitie ook in 1960 nog niet heeft kunnen uitspreken welke plaats hij aan Humanitas in het kinderbeschermingswerk toedent. Door het lange uitblijven van een beslissing hierover dreigt veel van wat op dit gebied reeds werd opgebouwd, weer verloren te gaan.

Een euvel, waarmee ook Humanitas te kampen heeft gehad in het afgelopen jaar, is het tekort aan geschoolde maatschappelijke werkers en gezinsverzorgsters. Het is bijzonder jammer voor die afdelingsbesturen, die na veel voorbereidend werk ten slotte toch geen geschoolde krachten aan hun werk konden verbinden, om de eenvoudige reden dat ze er niet waren.

Hopelijk dat hier in 1961 wat meer mogelijkheden komen, want er staan nog een aantal plannen op stapel, b.v. voor de gewesten Groningen, Friesland en Gelderland, en het zou wel bijzonder teleurstellend zijn als deze plannen in portefeuille zouden moeten blijven bij gebrek aan geschoolde krachten.

Wat 1960 nog niet heeft kunnen onthullen, maar waar 1961 wat meer klaarheid in kan brengen, is het antwoord op de vraag: zal het maatschappelijk werk meedelen uit de opbrengst van de voetbalpool, en vooral: zal er een enigszins behoorlijk bedrag voor Humanitas beschikbaar komen. Tot nu toe is er nog niets beslist. De minister van M.W. heeft laten weten, dat zij er niet vóór is, dat het maatschappelijk werk mede uit deze bron inkomsten trekt, maar dat zij dit overigens overlaat aan de besturen van de betrokken instellingen. De protestants-christelijke organisaties voor maatschappelijk werk hebben bekendgemaakt, dat zij er vooralsnog niets voor voelen, dit geld te accepteren. En zo liggen de kaarten op het ogenblik. Natuurlijk is het zo dat ook van Humanitas-zijde het enthousiasme om gelden uit de voetbalpool voor het maatschappelijk werk te besteden, niet onverdeeld is. De vraag is echter, waar moeten de middelen anders vandaan komen om het werk, dat zich snel uitbreidt en waarvan de kosten snel stijgen, te financieren?

Dit brengt ons tot slot nog even op een ander chapter: het begin van het jaar is bij uitstek de tijd van de goede voornemens. Aan de vele die u er ongetwijfeld al hebt zullen wij er nog twee toevoegen. Hier is het eerste:

U wint deze maand nog een nieuw lid voor Humanitas.

En dit is het tweede:

Indien u nog steeds de minimumcontributie van f 5,- per jaar betaalt, dan gaat u er eens ernstig over denken om dit bedrag te verhogen tot f 7,50 of f 10,- of, als u daartoe behoefte gevoelt (en waarom zou u niet?), tot meer.

Doe het snel, want voor u het weet is het weer 31 december 1961, en dan is het te laat.

Gesprekken met vrijwillige medewerkers (IV)

Voorzitter van de landelijke sectie Gerepatrieerdenzorg

Leiden of lijden?

'Mijn eerste contact met Humanitas? Als gerepatrieerde cliënt op het spreekuur van de afdeling Amsterdam! Ja heus, ik was zelf gerepatrieerd, net uit Indonesië terug en zocht een huis en een baan. Ik wist niet precies tot wie ik me wenden moest, kortom, ik was nog helemaal niet geïntegreerd. Wat doe je dan in zo'n geval? Als buitenkerkelijke bel je Humanitas op (daar had ik wel van gehoord) en zo kwam ik dus op het spreekuur in de Vondelstraat.

Mijn antecedenten werden ijverig genoteerd, daar was ik op voorbereid. Niet echter op wat daarna volgde: 'Meneer S., wij hebben u nodig. De voorzitter van onze landelijke sectie gaat weg, u moet zijn opvolger worden. Mag ik even bellen?'

Het gevolg van dit kordate optreden van de maatschappelijk werkster voor gerepatrieerden was een gesprek op het Centraal Bureau, de volgende dag al. Van mijn kant wel een beetje aarzelend, ik was lang uit Holland weg geweest en moest mijn weg nog zoeken in de doolhof van instanties, die iedere gerepatrieerde bij aankomst hier aantreft. Maar ja, ik liet me toch bepraten, zodat ik — toen ik de J. W. Brouwersstraat weer uit wandelde — leider was van het apparaat dat Humanitas voor de zorg voor gerepatrieerden had opgebouwd. Je had me toen wel een leidende lijder kunnen noemen, want een huis en een baan had ik nog niet. Daarin is in de loop der jaren natuurlijk wel voorzien, eerst een geleende flat en nu een eigen huis en daarbij een werkring die ik prettig vind, maar die me hoe langer hoe minder tijd laat voor 'bij-functies' en liefhebberijen. Gelukkig heeft dit voorzitterschap geen administratieve consequenties meer, sinds er ook een landelijk secretariaat is. Het beperkt zich nu hoofdzakelijk tot besprekingen, overleg en vertegenwoordigingen.'

Goede vooropleiding

Onze maatschappelijk werkster van de afdeling Amsterdam vatte indertijd wel de 'juiste koe bij de horens', toen zij de heer S. deze post toedacht. Lang voor de Tweede Wereldoorlog ging hij naar Indonesië, bekleedde er verschillende functies bij het onderwijs en was altijd wel lid van een of meerdere besturen of commissies (in één periode 17: vooral op sociaal en onderwijsgebied). In zijn loopbaan — met onderbreking van internering, verlof naar Australië en Nederland — leerde hij de hele Archipel kennen en vooral ook de Indische Nederlander. Kort voor zijn definitief vertrek naar Holland was hij o.m. lid van het z.g. College van Bijstand en van de Commissie Overtochten, die zich vooral bezighielden met de problemen van de behoeftige Nederlanders en hun repatriëring.

Alles bij elkaar een bijzonder goede vooropleiding voor deze vrijwillige functie bij Humanitas.

CCKP en CMW

U had het over Commissie v. Maatschappelijk Werk en CCKP. Wat zijn dat eigenlijk precies voor instanties?

'CCKP is de afkorting voor Centraal Comité van Kerkelijk en Particulier Initiatief voor de Sociale Zorg t.b.v. Gerepatrieerden. Daarin hebben zitting de levensbeschouwelijke organen voor maatschappelijk werk en alle instanties, die zich op de een of andere manier met de zorg voor gerepatrieerden bezig-

houden. Het CCKP heeft uitsluitend bemoeienis met gerepatrieerden die in de z.g. contractpensions worden ondergebracht en heeft dan ook een uitgebreid korps maatschappelijk werkers hiervoor. Er is een nauwe samenwerking met de overheid. In dit CCKP werd de Commissie van Maatschappelijk Werk gevormd, oorspronkelijk als gesprekscentrum van de drie levensbeschouwelijke organen (die de zorg hebben voor gerepatrieerden in eigen huisvesting). Deze CMW is ten slotte in de praktijk uitgegroeid tot een soort Dagelijks Bestuur van het CCKP. Ondanks de strijdpunten, die er onvermijdelijk optreden in de samenwerking met de confessionelen, is er toch een bijzonder prettige sfeer. Het saamhorigheidsgevoel is wel groot, zo zelfs dat een van de protestantse vertegenwoordigers onlangs bij het bespreken van een bepaald probleem sprak over het werk in kerkelijk verband en daarbij in het vuur van zijn betoog Humanitas maar meteen betrok.

Ik heb wel eens de indruk gehad dat wij als CCKP veel vergaderden en weinig aan gerepatrieerdenzorg deden, maar als je zo alles overziet, merk je toch wel dat er een bijzonder groot stuk werk door deze instelling is verricht. Sinds vorig jaar is er een nieuwe leiding, wat in de gehele gang van zaken duidelijk merkbaar is.

De tijd van improvisatie en menselijke benadering zonder meer heeft terecht plaats gemaakt voor die van consolidatie van het belangrijkste en liquidatie van het overbodige, waarbij het organisatorisch element meer op de voorgrond is gaan treden. De hulpverlening van het CCKP in de voorgaande jaren zou je kunnen vergelijken met het Indische gebaar van royale hulpverlening als iemand in nood zit: er moet geholpen worden en men neemt geen tijd om de consequenties zorgvuldig te gaan overwegen.

Spijtoptanten

Er wordt veel geschreven over spijtoptanten, wat is daar uw mening over?

'Spijtoptanten zijn die Nederlanders, die indertijd om verschillende redenen geopteerd hebben voor het Indonesisch staatsburgerschap en daar nu — ten gevolge van de noodlottige ontwikkeling in Indonesië — "spijt" van hebben gekregen, omdat zij in het nieuwe Indonesië niet op menswaardige wijze blijken te kunnen leven. Het klimaat — ook het geestelijke — en de hele levenssituatie zoals die in de aanvang was, maken Indonesië voor het merendeel van de spijtoptanten het land waar zij in feite thuishoren. Maar in hun geboorteland worden zij toch nog steeds met de Nederlanders vereenzelvigd: zij zijn de vijanden en voor deze spijtoptanten geldt dus niet zozeer het verlangen om naar Nederland te komen als wel de drang om weer als mensen in vrijheid te kunnen leven. Ze kunnen eenvoudig niet meer leven in Indonesië en aangezien deze situatie is ontstaan als gevolg van de overdracht van land en regering aan de Indonesiërs, ligt het voor de hand dat wij uit morele en algemeen menselijke overwegingen verplicht zijn deze mensen in Nederland op te vangen. Zij komen dan weliswaar in een land waar het ze moeilijk zal vallen te integreren, maar waar in elk geval de levensomstandigheden normaal zijn en waar voor hun kinderen de mogelijkheid is, zich als volwaardige burgers (want dat blijkt voor hen in Indonesië onmogelijk) te ontplooien. En dat recht mogen wij hun niet onthouden.'

NASSI (Nationale Actie Steun aan Spijtoptanten Indonesië)

Bent u van mening dat het optreden van NASSI bevorderlijk is voor de zaak van de spijtoptanten?

'NASSI heeft zich oorspronkelijk tot taak gesteld het Nederlandse volk wakker te schudden en het te doordringen van zijn verplichting tegenover de spijtoptanten en om de regering ertoe te brengen het toelatingsbeleid te verruimen. Ik heb de indruk dat, wanneer NASSI zich tot die taak zou beperken en hierbij meer vakkundig te werk gaat, dit doel voor een belangrijk deel bereikt zou kunnen worden.'

Bestaansrecht Gerepatrieerdenzorg

Gerepatrieerdenzorg is van het begin af aan als een tijdelijke hulpverlening beschouwd. Denkt u dat het na al die jaren nog bestaansrecht heeft?

'Zeer zeker, Zolang de gerepatrieerden in contractpensions verblijven, zorgt het CCKP voor hen, de organen voor maatschappelijk werk staan hierbuiten. Zodra men echter in een eigen huis trekt, kunnen deze organen hulp verlenen. Nu is de stroom van repatrianten wel in belangrijke mate afgenomen, maar daartegenover staat, dat de toewijzing van eigen huisvesting nu in een sneller tempo gaat. Bovendien is in de praktijk gebleken dat bij vele gerepatrieerden de maatschappelijke moeilijkheden hetzij optreden, hetzij opnieuw aan de dag komen als zij al enige tijd in Nederland gevestigd zijn. Nu kun je je afvragen, of deze dan niet opgevangen moeten worden door het apparaat van het algemeen maatschappelijk werk. Hierop een antwoord geven is niet zo eenvoudig. De problematiek van de gerepatrieerden en hun reactie daarop maakt het vaak noodzakelijk, dat hulp verleend wordt door iemand die ervaring heeft op dit gebied. Er is gedacht aan een geleidelijke overschakeling van gerepatrieerdenzorg naar het algemeen maatschappelijk werk in vijf jaar. Ik geloof dat het dan toch wel nodig zal zijn, maatschappelijk werkers van gerepatrieerdenzorg in het kader van algemeen maatschappelijk werk aan te houden. In theorie is het niet noodzakelijk dat een maatschappelijk werker in Indonesië moet zijn geweest om de Indische Nederlanders te

helpen. In de praktijk is echter wel gebleken dat deze laatsten zich vaak meer openstellen voor helpers die de achtergrond van hun leven in Indonesië kennen en die oor hebben voor hun specifieke taaleigen. Neem nu eens het meest bekende voorbeeld: de verzuiling in Nederland. Deze scheiding in het maatschappelijk verkeer tussen de levensbeschouwingen kent men in Indonesië niet. Het was heel gewoon als de dochter des huizes op een klosterschool ging en de zoon uit hetzelfde gezin op een z.g. 'School met de Bijbel'. Verhuizing van een confessionele school naar een openbare en omgekeerd, bijvoorbeeld bij overplaatsingen of als de rapporten minder goed waren, kwam veel voor.

In het ISONEVO-rapport — dat hier veel meer gelezen zou moeten worden — staat een aardig verhaal van een Protestantse Indische dame, die verontwaardigd was dat haar dominee andermans geloof afkande omdat hij de Maria-verering afkeurde. Eigenlijk zeer Humanistisch gedacht!

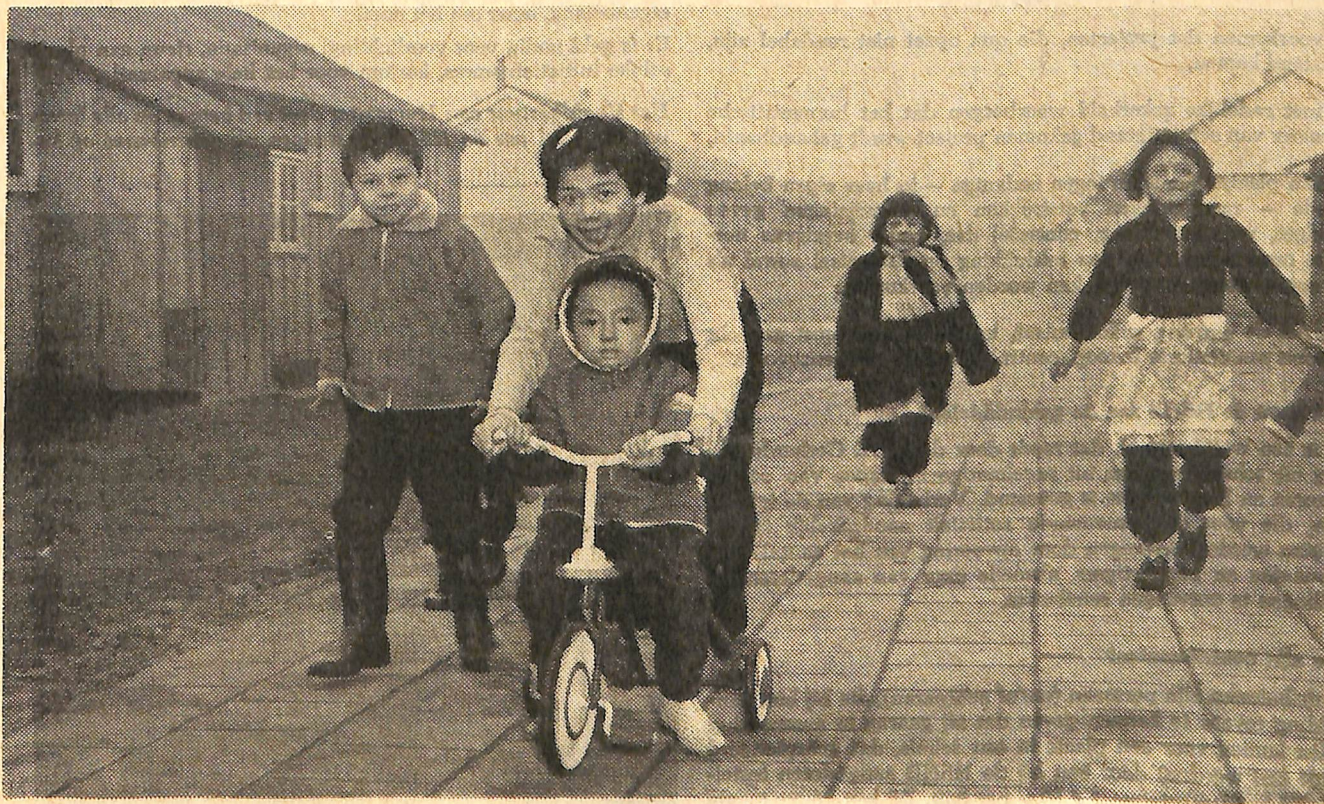
Ook de minder tolerante opvattingen hier te lande over het gemengde huwelijk verbaast de mensen uit Indonesië.

Aanpassing Indische Nederlanders

Heeft u de indruk dat de Indische Nederlanders zich hier aangepast hebben?

'Het woord aanpassen wordt niet overal in dezelfde betekenis gebruikt. Er is veel over geschreven, zowel voor als tegen. Ik geloof niet dat je van de gerepatrieerden kunt eisen dat ze zich gaan aanpassen in die geest, dat ze hun eigen karakter verliezen, dat hoeft ook niet. Het grootste deel heeft zich hier een bestaan verworven en de werkgevers zijn zeer over hen te spreken. In het sociale leven moet een combinatie gevonden worden van eigen aard en gewijzigde omstandigheden, over het algemeen kan gezegd worden dat dit aardig gelukt is. Ik zou wel willen dat er in Nederland meer goede voorlichting was over het leven en de omstandigheden in Indonesië — en dan niet in de vorm van sterke verhalen! — men weet er hier vaak veel te weinig van af. Wat dat betreft ligt er nog wel een grote taak.'

CHARLEY LOEN

... combinatie van eigen aard en gewijzigde omstandigheden ...

Waarom HSHB ... wat kost het ...

en waar moet het

geld vandaan komen?

In ons vorig nummer hebt u kunnen lezen, dat de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden is opgericht. U hebt ook kunnen lezen hoe het Hoofdbestuur van onze Vereniging de verhouding tot deze organisatie ziet. Het is overtuigd van het nut van samenwerking, maar evenzeer van de noodzaak van een goed werkend en deskundig service-apparaat bij de HSHB, ten dienste van de plaatselijke stichtingen.

Hoe werkt dit apparaat?

1e. De stichting en het beheer van bejaardentehuizen omvatten een arbeidsterrein waarop kennis van uiteenlopende onderwerpen (o.a. bouwkundige, gerontologische, organisatorische, financieel-economische enz.) noodzakelijk is. Deze kennis is, voor zover niet reeds door de A. H. Gerhardstichting opgedaan, efficiënter te verkrijgen en ter beschikking van anderen te stellen door een centrale instantie (HSHB).

2e. Deze centrale instantie kan, door verzameling en uitwisseling van ervaringen, zowel bij de voorbereiding van een project als bij de bouw en exploitatie, belangrijke diensten verlenen. In dit verband dient ook gedacht te worden aan vergelijking van kostprijzen e.d.

3e. Door daardoor geschikte maatregelen van organisatorische aard kan de landelijke stichting

a. voorkomen dat projecten, die qua opzet niet rendabel zijn, tot stand komen,

b. met redelijke zekerheid waarborgen dat het humanistische karakter van een tot stand gekomen project wordt gehandhaafd,

c. aan plaatselijke stichtingen zodanige — in haar eigen belang zijnde — raadgevingen verstrekken en aanwijzingen geven (budget, verantwoording, controle) dat, onder overigens normale omstandigheden, een mislukking op financieel zowel als op organisatorisch gebied kan worden voorkomen.

4e. Als de omvang zulks toelaat, kan in de toekomst gedacht worden aan centrale inkoop, centrale administratie enzovoort.

Hoe komt de HSHB aan de geldmiddelen?

Er is een werkkapitaal, dat reeds door de A. H. Gerhardstichting uit schenkingen en uit regelmatige bijdragen van contribuanten en begunstigers is gevormd. Verhoging van de inkomsten, die voor de toenemende activiteit noodzakelijk is, zal moeten worden verkregen door opvoering van het aantal contribuanten en begunstigers, alsmede door van aangesloten instellingen te ontvangen retributies.

Wie zijn contribuanten?

Contribuanten zijn personen (en/of echt)paren), die bij hun aanmelding tevens te kennen geven dat zij gaarne in aanmerking willen komen voor een plaats in een tehuis, dat geëxploiteerd wordt (zal worden) door een bij de HSHB aangesloten instelling. Zij betalen minimaal f 10,— per jaar. Bij een keuze tussen verschillende gegadigden, die overigens voldoen aan gelijke

criteria, geeft de duur van het contribuantschap een zekere prioriteit voor opname.

Wie zijn begunstigers?

Begunstigers zijn natuurlijke- of rechtspersonen die — uitsluitend uit sympathie met het doel van de Stichting — eenmalig of periodiek een door hen zelf te bepalen bedrag storten.

Waar komen de retributies vandaan?

Retributies zijn de bijdragen van aangesloten instellingen, die reeds een of meer tehuizen in exploitatie hebben. De te betalen retributie bedraagt f 10,— per bewoner (een echtpaar als een gerekend) per jaar en wordt door de aangesloten instelling ten laste van de exploitatierekening gebracht van het tehuis, waarin de betreffende bewoners gehuisvest zijn.

Samengevat komt het er op neer, dat het contribuantschap hoort bij de periode die aan de opname in één der tehuizen voorafgaat, en dat ná opname door de betreffende aangesloten instelling f 10,— per jaar in de pensioenprijs wordt meeberekend, welk bedrag als retributie aan de HSHB wordt afgedragen.

De bijdragen van contribuanten en begunstigers, alsmede de retributie, vloeien dus in de landelijke kas. Daar tegenover staat, dat de landelijke kas de onkosten betaalt van de aangesloten instellingen, wier initiatieven nog in een stadium van voorbereiding zijn.

Contribuanten en begunstigers worden centraal (landelijk) geadministreerd. Met plaatselijk aangesloten instellingen kan een regeling worden getroffen, om de aanmelding en inning der gelden te decentraliseren.

ER MOET HUISVESTING KOMEN VOOR BUITENKERKELIJKE BEJAARDEN, er is voor deze groep een enorme achterstand!

Het kan zijn dat er in uw woonplaats (nog) geen plannen in deze richting zijn, dat moet u er niet van weerhouden de HSHB te steunen.

Het doet er niet toe of u oud of jong bent, het gaat niet om het eigenbelang, maar om het doel!

Er is geld nodig voor voorlichting, organisatie, steun aan plaatselijke initiatiefnemers, kortom voor het hele apparaat!

Het Hoofdbestuur van Humanitas doet een beroep op alle lezers van dit blad om de HSHB te steunen als contribuant of begunstiger.

Rolot-medewerkers loterij

Er is weer van alle kanten op een fantastische manier meegewerkt om de Rolotloterij tot een succes te maken, niet in de laatste plaats door onze leden. U weet het resultaat natuurlijk al: ca. f 400.000,— netto. De definitieve cijfers komen binnenkort gereed en dan zullen wij u op de cent af nauwkeurig mededelen hoeveel of het precies geworden is. Ter vergelijking: onze vorige rebusakties hebben nooit meer opgebracht dan ca. f 67.000,—. Het verschil is dus niet onaanzienlijk. Om onze waardering voor het vele werk dat voor deze actie werd verricht, mede tot uitdrukking te brengen, hadden wij aan deze actie een medewerkersloterij verbonden, waarvan u hieronder de uitslag ziet vermeld.

Onze hartelijke dank en mogen we zeggen: tot de volgende keer?

- No. 1 en 2: een waardebon van f 150,—
 No. 3 t/m 6: een waardebon van f 50,—
 No. 7 t/m 12: een waardebon van f 25,—
 No. 13 t/m 42: een boekenbon van f 10,—

1. J. J. Padmos-Moret, Struitenweg 8 c, Rotterdam.
2. Mevr. de Jong, Kogerstraat 118, Burg, Texel.
3. J. Zwan, Ruyslaan, De Koog, Texel.
4. A. C. Niessink, Prins Mauritslaan 21, Haarlem-Zuid.
5. J. Hanepen, NVV, P. C. Hooftstraat 180, Amsterdam.
6. J. Vermeulen-Gijbels, Wandeloordstraat 85, Rotterdam.
7. Mej. J. Krook, Vaillantlaan 173, Den Haag.
8. Mevr. C. Vreeken, Korte Hoogstraat 19 d, Vlaardingen.
9. S. C. van Hoek, Admiraal de Ruysterweg 336 hs., A'dam.
10. J. C. v. d. Hoeft, Twijnderslaan 52, Haarlem.
11. L. Bouwknecht, Diepenveenseweg 176, Deventer.
12. A. G. Offermans, Schietbaanstraat 2, Rotterdam.

13. B. J. J. Timmers, Adm. Tromplaan 16, Uithoorn.
14. J. V. Stevens-van Dulk, Kogelvangersstraat 3 a, Rotterdam.
15. Adr. van Vliet, Wilhelminastraat 38, Ouderkerk a.d. IJssel.
16. C. v. d. Reijden, Kapelweg 159 a, Amersfoort.
17. J. Blok, van Poptaplantsoen 14 c, IJmuiden.
18. W. Tanja, Sexbierumerstraat 35, Leeuwarden.
19. J. Hoevenberg, Hofwijckstraat 39, Amsterdam.
20. F. G. Veenstra, Vogelzang 354, Zwaagwesteinde.
21. C. Spaargaren, Aalsmeerderweg 804, Nieuw-Vennep.
22. C. Koelewaard, P. G. Visstraat 17, Zaandijk.
23. C. Vermaat, Wilhelminastraat 7, Mijnsheerenland.
24. Vrijman, Langenhorst 22 a, Rotterdam.
25. Tom Matze, Petroniusstraat 7, Heerlen.
26. Olga Gronert, Marnixstraat 48, Leeuwarden.
27. Mej. L. de Haan, Drenscheweg 181 j, Appelscha.
28. Mej. G. de Vos, Van Dekemalaan 66, Heerenveen.
29. J. v. d. Harst-Retz, Homburgstraat 70, IJmuiden.
30. P. Baas, Corn. Krusemanstraat 43, Amsterdam.
31. A. M. de Jonge, Lorentzweg 92, Hilversum.
32. Mevr. Van Huizen, Ridderspoorstraat 30 a, Rotterdam.
33. A. A. Roomer-van Dijk, Espelo 95, Rotterdam.
34. Hans Witvoet, Ravenswoud 99, Post Appelscha.
35. Mevr. Monster, Oudelandstraat 2, Rotterdam.
36. P. Giezen, Beemdweg 20, Ermelo.
37. J. G. Woud, Ariana Nozemanstraat 21-I, Amsterdam.
38. A. A. Duim-Verstijnen, Bergsingel 145 a, Rotterdam.
39. C. Spaargaren, Aalsmeerderweg 804, Nieuw Vennep.
40. F. Kruis, Heinsiusstraat 43, Schiedam.
41. A. v. d. Heij, Van Gentstraat 52-II, Amsterdam.
42. W. C. Visser, Notenplein 34, Den Haag.

Alle prijswinnaars hebben hun prijs toegezonden gekregen.

Het oor te luisteren . . .

Uit Rotterdam schrijft men ons:

'Onze onderafdeling Hillesluis heeft voor bejaarden op 5 december een St. Nicolaasfeest georganiseerd, dat zeer veel succes heeft gehad. In het zaaltje van de Speeltuin Vereniging Hillesluis, hiertoe bereidwillig door het bestuur afgestaan, werd het een kostelijke middag met vele tractaties, een film, muziek en dans en natuurlijk St. Nicolaas met zijn knecht. De secretaris van de onderafdeling Hillesluis wil graag een ieder, die ertoe heeft bijgedragen dat deze dag voor onze bejaarden een onvergetelijke werd — en wel in het bijzonder het bestuur van de Speeltuin Vereniging — via Van Mens tot Mens nog eens van harte dank zeggen.'

Per 1 december heeft de afdeling Amsterdam het nieuwe kantoor, Den Texstraat 1, betrokken. Het is nog wel een beetje behelpen, maar men heeft nu tenminste de ruimte! Telefoonnummers: 64855, 64856, kinderbescherming: 64857.

Er komt nog een feestelijke officiële opening en wel op 21 januari 1961, door de wethouder van Sociale Zaken. Succes, Amsterdam!

In het kader van de landelijke sectie Re-

classering is ingesteld de COMMISSIE ONDERDAK.

De opdracht van deze commissie luidt:

1. Nagaan welke behoefte er, in het bijzonder in de grote steden, bestaat tot het verlenen van tijdelijk onderdak aan reclassenten en andere personen, die een goede opvang vragen in een situa-

tie waarin zij hieraan dringend behoefte hebben.

2. Nagaan welke middelen voor deze opvang zouden kunnen worden bedacht.
3. Suggesties aan de hand te doen op welke wijze onze vereniging aan een eventuele behoefte zou kunnen voldoen:
 - a. in eigen beheer;
 - b. in samenwerking met een andere instelling;
 - c. eventueel op andere wijze.

2de verbeterde plaatsing

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk Humanitas, vraagt

Gezinsverzorgster

Salariëring volgens rijksregeling.

Brieven (ook om inlichtingen) richten aan: mevrouw M. Bakker-Woest, Rabenhauptstraat 59, Groningen.

GEZINSVERZORGING

EEN STUK PRAKTISCH MAATSCHAPPELIJK WERK!

Adressenlijst van

'Humanitas'

Plaatselijke secretarissen van 'Humanitas'

- Aalsmeer:** wnd. secr./penn. G. Blom, Kudelstaartseweg 8.
- Alkmaar:** secr. mevr. J. de Veen, Hobbe-malaan 54.
- Almelo:** secr. D. v. d. Horst, D. v. d. Waardenlaan 25.
- Amstelveen:** wnd. secr. P. A. J. van Bal-kom, Middeldorpstraat 21.
- Amersfoort:** secr. mej. A. H. v. d. Wey, Borgesiuslaan 37.
- Amsterdam:** secr. J. L. Kampmeyer, West-landgracht 63.
- Apeldoorn:** secr. N. G. de Boer, Ampère-straat 7.
- Appelscha/Oosterwolde:** wnd. secr. G. Koerts, Ravenswoud 88, Appelscha.
- Arnhem:** secr. H. A. Olink, Malvastr. 11.
- Assen:** secr. mej. H. Zwart, Sperwer-straat 19.
- Bergen op Zoom:** secr./penn. M. J. Deen-en, J. de Witstr. 8.
- Beverwijk:** wnd. secr./penn. L. Otte, Alk-maarscheweg 248.
- Breda:** secr. mevr. A. Albers-Toxopeus, Van Gaverenlaan 14.
- Coevorden:** secr. J. Bremer, de Sav. Loh-manstraat 13.
- Delft:** secr. mevr. H. E. Fraase Storm-v. d. Werken, Vermeerstraat 5.
- Delfzijl:** secr. mevr. M. Japenga, Kust-weg 62.
- Deventer:** secr. B. Groothuis, IJsselkade 40.
- Doetinchem:** secr. P. J. Nederkoorn, Wil-helminastraat 36.
- Dordrecht:** secr. L. Glimmerveen, L. de Colignystraat 26.
- Drachten:** secr. mevr. A. Scheele-Pasma, de Meent 41.
- Edam:** secr./penn. Jb. Haan, Burg. Ver-steeghsingel 12.
- Ede:** secr. mevr. H. Jacobs-Brouwer, Breelaan 4.
- Eindhoven:** secr. mevr. C. A. v. d. Wulp-van Masbergen, Arnaudinaplein 45.
- Emmen:** secr./voorz. Huyse, Angels-loërdijk 5.
- Enschede:** wnd. secr./voorz. A. Hessels, G. J. van Heekstraat 338.
- Flakkee:** secr. mevr. E. v. Groningen-De Bonte, Marietjespad 47, Middelharnis.
- Franeke:** vacant.
- Goes:** secr. J. E. Harthoorn, Stationsweg 23.
- Gooi-Noord:** secr. mevr. J. F. Engel-Hoo-geboom, R. Feithlaan 12, Bussum.
- Gouda:** secr. C. van der Kraan, Kruger-laan 123.
- Groningen:** secr. mevr. A. J. v. d. Meer-Noorland, Cortinghlaan 2a.
- Grouw:** voorz. G. H. Epema, Joch. Nieu-wenhuisstraat 38.
- Den Haag:** secr. M. de Vries, Gentse-straat 189, Scheveningen.
- Haarlem:** secr. G. G. Tijsterman, Van Kinsbergenstraat 46.
- Harlingen:** secr. mevr. A. de Graaff-Rof-fel, Jac. Backerstraat 13.
- Havelte:** secr. M. Oosterveld, Eursinger-kerkweg 7.
- Heerenveen:** secr. H. Wijnand, Burg. Fal-kenaweg 193.
- Den Helder:** secr. P. J. Kroonstui-ver, Kru-gerstraat 43.
- Hengelo:** secr. mevr. M. Muis-De Roo, Archimedesstraat 11-II.
- 's-Hertogenbosch:** secr. F. Fakkers, Guido Gezellelaan 31.
- Hilversum:** secr. mevr. M. A. Bruns-Been, De Genestetlaan 9b.
- Hollandseveld:** secr./penn. K. de Vries, Rieghdijk 32 a.
- Hoogeveen:** p.a. voorz. C. W. Zanen, Not. Mulderstraat 29.
- Hoogezand-Sappemeer:** p.a. secr. Gewest Groningen: K. J. Heuvink, Gasthuislaan 29, Winschoten.
- Houtigehage-Boelenslaan:** secr. H. Hof-stede, Ds. Visserweg 75, Houtigehage.
- Jubbega:** secr. mevr. P. v. d. Meer-Bijker, Gorredijksterweg 25.
- Leerdam:** secr. mej. G. Muilenburg, Spoorstraat 7.
- Leeuwarden:** secr. mej. K. Kiestra, Wes-terplantage 11.
- Leiden:** secr. J. v. d. Waals, Buys Ballot-straat 13.
- Loosdrecht:** secr. mevr. C. Sormani-Meurs, Lindelaan 22.
- Marum:** secr. mevr. M. Valk-Doeksen, Zethuis A 625.
- Meppel:** secr. mej. J. L. Kruissink, Rese-dastraat 4.
- Middelburg:** secr. C. B. Helm, Poelen-daeleweg 55.
- Musselkanaal:** fung. secr. mevr. H. Hil-brands-Venema, Klaverstraat 53.
- Mijnstreek:** secr. J. J. van Brouwershaven, Parklaan 12, Schaesberg.
- Nieuw Buinen:** secr. D. Rijkens, Zuider-diep S. 14 (alle corresp. naar: H. de Groot, Drentselaan 51, Stadskanaal).
- Nijmegen:** secr. mevr. A. van Urk-Dik-staal, Witsenburgselaan 39.
- Opsterland (Gorredijk):** secr. mevr. T. Schouwstra-Numan, Nieuweweg 26, Gor-redijk.
- Rhenen:** secr. E. Klootwijk, Emmalaan 10.
- Rotterdam:** secr. G. Goosen, Heemraad-singel 170.
- Schiedam:** secr. G. Koeten, P. J. Troelstra-laan 176.
- Schoonoord:** secr. mevr. T. Bos-Boers, Hazekampstraat 17.
- Sneek:** secr. Johs. Stevens, De Bourbon-straat 110.
- Ter Apel:** secr. J. W. Wieringa, H. v. d. Berghstraat 12.
- Texel:** secr. M. Bosma, P. v. Cuyckstraat 6, Den Burg, Texel.
- Tilburg:** secr. A. Buijs, Melis Stokestraat 27.

Utingeradeel: tijdelijk secr. mevr. G. de Blaauw-Hilsenga, L. v. Leydenstraat 21, Leeuwarden.

Utrecht: secr. mr. J. Kerbosch, Van Limburg Stirumstraat 24 bis.

Velp: secr. mevr. D. Daane-Holster, Torckstraat 16.

Velsen: secr. mevr. J. C. Veldhuis-Nossek, Van Lennepaan 4, Driehuis.

Vlaardingen: secr. mevr. R. Schippers-Bartels, Van Boisotstraat 39.

Voorburg: secr. mevr. N. Garnier-v. d. Meulen, A. v. d. Leeuwkade 146.

Wageningen: secr. H. W. van Dam, Pr. Bernhardstraat 49.

afd. Westfriesland: secr. J. Bakker, Oost-einde 87, Berkhout.

Wildervank: secr. mevr. K. de Jonge-Wijngaard, Zuidemastraat 14.

Winschoten: secr. W. Westerhof, Esdoornlaan 42.

Winterswijk: secr. A. Donker, Hakkelerkampstraat 30.

Woerden: secr. mevr. J. Vergeer-Dijkmeijer, Nieuwstraat 6-I.

Wolvega: secr. mevr. M. Rozenberg-v. d. Berg, W. Lodewijkstraat 44.

Zaanstreek: secr. A. ter Velde, H. Gerhardstraat 375, Zaandam.

Zalthommel: secr. G. de Groot, Gamersestraat 37.

Zandvoort: p.a. penn. G. Schrader, Bilerdijkstraat 20.

Zeist: secr. mevr. A. E. van Tilburg-Marinus, Dolderseweg 11, Huis ter Heide.

Zutphen: secr. mevr. J. H. Koops-Van Duysen, W. H. Vliegenstraat 29.

Zwolle: secr. ir. H. van Smaalen, Schuurmanstraat 27.

Zwijndrecht: secr. A. S. Nawijn, Plutostraat 23.

Haarlem: Duvenvoordestraat 62, tel. 02500-13493.

Hilversum: Stationsstraat 8, tel. 02950-13458.

Leeuwarden: Bagijnestraat 40.

Rotterdam: Heemraadsingel 170, tel. 010-35840.

Utrecht: Oude Gracht 152, tel. 030-10163.

Zaandam: H. Gerhardstraat 375, tel. 02980-65389.

Zwolle: Rozenstraat 2b.

Correspondentieadressen

van 'Humanitas'

Akkrum: H. v. d. Meulen, Sinnebuorren 2.

Alblasserdam: mevr. J. C. v. d. Linden-De Ruiter, Pr. Marijkestraat 3.

Alphen a.d. Rijn: J. W. Kouwenberg, Bredoderodestraat 25.

Bergambacht: L. de Jong, Schipperstraat 35.

Bergen (N.H.): mevr. N. de Graan-Groot, Kerkedijk 92.

Brouwershaven: M. Matthijsen, Molensstraat E 31.

Buitenpost: dr. G. J. van Helden, Rijksstraatweg 65.

Eefde: mevr. M. Manschot-Mansholt, Scheuterdijk 4.

Eelde: H. C. Hamhuis, v. d. Graftweg 28, Paterswolde.

Egmond aan Zee: mevr. J. H. Klaasen-Stokvis, P. J. Troelstraweg 24.

Emmercompascuum: J. A. Pasveer, Hoofdkanaal WZ 31.

Groot: mevr. S. J. Meyers-Appel, Kerkbrink 10.

Hardenberg: W. Snel, Markt 10.

Hellendoorn-Nijverdal: H. Scholten, Zuid Esweg 37, Hellendoorn.

Hillegom: G. A. Kolf, Leidsestraat 59.

Hoek: mevr. A. du Bois, Molendreef 2a.

Klazienaveen: mevr. H. G. Smit-Horteling, Stellingstraat 37.

Kloetinge-Kruininge-Hansweert: C. Slabekoorn, Oosthavendijk 32, Hansweert.

Krimpen a.d. IJssel: hr. en mevr. Sweben-Adolfs, Breughelstraat 11.

Naaldwijk: M. H. van Zant, Tomatenstraat 12.

Oss: W. B. Boonstra, Jacob Goldsmitsstraat 21.

Poortugaal: mevr. C. C. van Gemen-Hordijk, Repelstraat 28.

Slikkerveer: M. v. Kogelenberg, Gr. Adolfstraat 63.

Steenwijk: M. v. d. Meulen, Matthys Kiersstraat 16.

Terneuzen: J. de Vries, Betje Wolffstr. 2.

Trijnwalden: mevr. L. Tiemersma, R. v. Nautaweg 41, Giekerk.

Veendam: mevr. J. Voerman-Buitenwerf, Postweg 27.

Vlagentwede: P. Hollander, Vlagtwedderstraat 8.

Weesp: mevr. J. A. de Vries, Aerteveldse- laan 6.

Wehe: mevr. A. de Groot-Koelma, dr. Redekerstraat 18.

Gewestelijke adressen

van 'Humanitas'

Friesland: secr. mevr. G. de Blaauw-Hilgenga, L. van Leydenstraat 21, Leeuwarden.

Groningen: secr. K. J. Heuvink, Gasthuis- laan 29, Winschoten.

Drenthe: Ned. Ver. voor Maatsch. Werk 'Humanitas', Gewest Drenthe, Vaart NZ 184, Assen.

Overijssel: secr. C. P. van der Klooster, Julianastraat 55, Zwolle.

Gelderland: secr. drs. J. A. Launspach, Colenbrandersstraat 24, Arnhem.

Noord-Holland: secr. mevr. R. A. van La- tenstein-Van der Werff, Kruidbergerweg 82, Santpoort-N.

Zuid-Holland: secr. D. W. van Hattem, Goudreinetsstraat 480, Den Haag.

Utrecht: secr. (wnd.) J. J. Verbeek, Suri- namelaan 111b, Amersfoort.

Noord-Brabant/Limburg: penn. dr. A. Bril, Antilopelaan 1, Eindhoven.

Zeeland: secr. mej. O. H. E. Kloeveborn, Noordweg 115, St. Laurens.

Rectificatie

VOORPAGINA NOVEMBER-
NUMMER

1ste regel: '26 september', lees: 23
september

9de regel: '25 maart 1959', lees:
25 maart 1949

12de regel: '21 december 1951',
lees: 20 december 1951

Kantoren van 'Humanitas'

Amsterdam: Den Texstraat 1, tel. 020-64855.

Arnhem: Amsterdamseweg 42a, tel. 08300-20092.

Dordrecht: Vest 115, tel. 01850-20493.

Groningen: Gerard Terborghstraat 3, tel. 05900-29980.

Den Haag: Oranjeplein 40, tel. 070-115720.

Ontvangen

lectuur

Pocketsalamanders, uitgaven Querido, Amsterdam - f 1.75

De hongertocht van 1911, door M. H. Székely-Lulofs.

Het verhaal van de hongertocht is gebaseerd op werkelijke gebeurtenissen. In 1911 kreeg de onder-luitenant Nutters (in het boek Nyhof genoemd) de opdracht om met twee brigades infanterie een patrouilletocht te ondernemen in het bergachtige oerwoud van Noord-Sumatra. Zulke tochten waren zeer zwaar. Nutters vertrok op 11 juli. Na ongeveer een week raakte hij verdwaald te midden van steile, bijna niet te beklimmen bergen, woeste stromen, ondoordringbaar oerwoud. De voorraden raakten uitgeput, de mannen werden dodelijk vermoeid, honger en dorst kwelden hen en velen der dragers vreesden de wraak der goden. Ruim een maand later worden de restanten van zijn troep door een hulpbrigade gevonden. Deze ontdekte het spoor langs geraamten en uitgeteerde menselijke wrakken. De commandant overleefde de expeditie. Hij werd ter verantwoording geroepen en schuldig bevonden. Er volgde geen ontslag, maar zijn positie in het bivak en de omliggende kampings bleek onhoudbaar. Veel later heeft Nutters mevrouw Székely de stof geleverd voor een boek dat tot de beste behoort dat ze heeft geschreven.

Er wacht een haven, door Jan Mens.

Jan Mens, die Amsterdam kent en liefheeft als geen ander, en die na zestig jaar hoofdstedeling het eervolle predicaat 'geboren en getogen' rond zijn grijzende slapen zag worden, vond de stof voor 'Er wacht een haven' op de 'Eilanden', met name in het zo roerige en ruige havenkwartier Kattenburg. Voor een romanschrijver, die te boek staat als 'romantisch realist' een aantrekkelijke buurt, boordevol Breitneriaanse effecten, waar iedere morsige straatkei en elke verweerde dakpan schreeuwt om geschilderd en beschreven te worden. Het is een levensecht boek, dat ons intrigeert door de gulle humor en de diepe tragiek; en dat naast Jan Mens' bekroonde eersteling 'Mensen zonder geld' een eigen plaats inneemt.

Volcmar de ommelandvaarder, door Aar van de Werfhorst.

Volcmar, de hoofdfiguur in deze roman,

is afkomstig uit een vissersgeslacht van Ens — op het tegenwoordige Schokland. Bij één van de vele vloed, die tijdens de dertiende eeuw onze westkust teisterden, verliest hij alles wat hij bezit op aarde. Hij redt alleen het vege lijf, verlaat het eiland en trekt naar de stad, die aan de monding van de IJssel opkomt. De stad rust schepen uit, die de zeegaten uitvaren boven Urk, om langs de kust van Friesland en Jutland heen naar het rijke Oostland te varen, waar de haring zo rijk in zee staat, dat ze bij miljoenen en miljoenen gevangen wordt. Dat is voor Volcmar het land van belofte! De stad neemt hem op en hij leert het harde leven in de kleine gemeenschap van zich omhoog werkende poorters aan den lijve kennen. Hij zwerft over de wateren, hij reist over land, hij is goed, hij is slecht, het loopt hem mee, het loopt hem tegen, maar steeds is hij op weg naar het geluk, dat hij verloor, maar dat hij weer ging zoeken in de wijde wereld.

Ik was een Russisch meisje, door Tanya Mathews.

Tanya Swetlowa schetst in dit boek haar opgroeien, haar ervaringen en mogelijkheden onder de Sowjetheerschappij. Als pocketboek beleeft Tanya Matthews' relaas nu reeds de 7e druk.

Toen zij haar aangrijpende levensverhaal schreef, was zij een mooie, jonge vrouw, die toen inderdaad argeloos en onbevangen kon schrijven.

Elisabeth en de moraal, door Harriet Freezer.

Het werk van Harriet Freezer neemt tussen dat van haar generatiegenoten een geheel eigen plaats in. Wie haar leest of hoort weet hoe tegendraads haar humor is. 'Elisabeth en de moraal' — de 4e druk van de avonturen van een aantrekkelijk, jong meisje, zal velen bijzonder prettige uurtjes bezorgen.

Jan Steen, door C. J. Kelk.

Jan Steen is de eerste roman van C. J. Kelk, die in 1932 verscheen. Kelk beschouwde dit boek als een ereschuld van de Nederlandse literatuur aan de meest Hollandse schilder die ooit geleefd heeft. Zijn studiemateriaal bestond hoofdzakelijk uit de schilderijen van Jan Steen, waarop het Hollandse leven uit de zeventiende eeuw zo vrij en frank staat afgebeeld. Wie die schilderijen ziet, wil het verhaaltje wel eens horen vertellen. Welnu, de schrijver van dit boek heeft de vertelling van dit leven uit de schilderijen afgeleid.

Tussen hemel en aarde, door Marianne Philips.

Marianne Philips die op slag beroemd is geworden met haar roman 'Bruiloft in Europa', heeft deze novellenserie geschreven. De wijze waarop Marianne Philips haar verhalen vertelt, waarop ze de stemmingen peilt, houdt een veroordeling zowel als een verontschuldiging in. Van buitenaf en tegelijkertijd van binnen uit onthult ze de armzaligheid van het menselijk streven en bedekt deze met de mantel der liefde, zo, als alleen een wijze kan doen.

Finale, door Ina Boudier-Bakker.

Ina Boudier-Bakker schreef de levensbenzinning van een oude dame, zonder enige uitweiding, zonder brede verteltrant, zonder een zich verliezen in details of in het beschrijvende.

Antilope Reeks, Wereldvenster, Baarn - f 1.75

Farm in de groene bergen, door Alice Herdan.

Alice Herdan werd geboren in Wenen, waar zij haar jeugd doorbracht. Nadat zij in Berlijn opgetreden was als toneelspeelster, trouwde zij in 1925 met de dichter Carl Zuckmayer, die toen bekendheid kreeg met 'Der Fröhliche Weinberg'. Alice Herdan deed eindexamen en ging medicijnen studeren. Haar studie werd echter in 1933 afgebroken door de greep naar de macht door Hitler. Toen de Hitlerbende Oostenrijk onder de voet had gelopen, moesten Carl en Alice Zuckmayer huis en haard in Henndorf bij Salzburg ijlings verlaten. In 1939 emigreerden zij naar Amerika, waar zij in de staat Vermont gedurende de oorlogsjaren een boerderij hebben gehouden. In dit boek vindt u haar belevenissen in Amerika en wel een heel ander Amerika dan de globetrotters ons willen doen geloven. Dit werk is 'literatuur' geworden van zeer hoge klasse.